



Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia profundissimi Doctoris de Auxilio gratiæ medicinalis Christi Salvatoris, & de prædestinatione hominum & Angelorum proponitur, ac dilucidè ostenditur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

6. Nomen Victricis Delectationis inde tractum, atque impositum gratiæ medicinali Christi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13704

Laurentium post damnatam hæresin Pelagianam jam sub finem vitæ scriptum est, in quo non minus luculente istud adiutorium cœlestis delectationis qua delectatio terrena superatur, asseruit, & quicquid de illa vel ipse vel nos ex ipso hæcenus diximus, expresso calculo comprobavit: Hoc nunc dicam quod quidem & in alijs opusculorum meorum locis SÆPE IAM DIXI. Duabus ex causis peccamus, aut non volendo quid facere debeamus, aut non faciendo quod debere fieri iam videmus. Quorum duorum illud ignorantiæ malum est, hoc infirmitatis. Contra qua quidem pugnare nos convenit, sed profecto VINCIMVR nisi diuinitus adiuuemur. En manifestissimè asseritam divini adiutorij necessitatem, non cuiuslibet, sed illius quo nisi diuinitus adiuuemur, profecto pugnando vincimur. Quod igitur istud adiutorium, quo iuvandi sumus? Audi reliqua: Vt non solum videamus quid faciendum sit, sed etiam accedente suavitæ DELECTATIO iustitiæ VINCAT IN NOBIS earum rerum DELECTATIONES quas vel habere cupiendo, vel amittere metuendo scientes videntisque peccamus. Cujus peccati exemplum etiam statim subiicit, in quo iustitiæ delectatio à terrena delectatione superatur: Et PVdor, inquit, timor est displicendi, dum PLYS DELECTAT hominum estimatio quam iustitia, qua se quisque humiliat pavendo. Nihil profecto clarius, nihil absolutius, nihil plenius deliderari potest. Ex profecto quippe de adiutorio gratiæ disputat, atque illo adiutorio, quo tentationes superantur, & sine quo superamur, & exsertissimis verbis dicit, præter scientiam (de qua non est hic disputatio) esse DELECTATIONEM iustitiæ, qua delectationes aliarum rerum devincendæ sunt. Et hæc ipsam doctrinam se sapius in alijs opusculorum suorum locis tradidisse confirmat. Præcipuus autem locus quem illis verbis respicit, habetur in libris ad Marcellinum de peccatorum me-

ritis & remissione, qui contra Pelagianos etiam exarati sunt. Nam ibi doctrinam eandem prorsus ipsdem pene verbis, non minus accuratè perspicuitate consignat: Cum voluntate, inquit, humana, gratia adiuvante divina, sine peccato in hac vita possit homo esse, cur non sit, possem facillime & verissime respondere, quia homines nolunt. Sed si ex me queritur, quare nolunt, minus in longum. Ecce radicem quaesitam, cur nolint homines, ut ea cognita contrarium requiramus cardinem ex quo volentes fiant. Audi igitur profundam ejus de voluntatis humanæ motibus & motrice gratia Theologiam: Verantamen etiam hoc sine præiudicio diligentiori inquisitionis breviter dicam. Nolumus homines facere quod iustum, sive quia latet an iustum sit, sive quia NON DELECTAT. TANTO ENIM QUIDQUE VEHEMENTIVS VOLVIMVS, QVANTO CERTIVS QVAM BONVM SIT NOVIMVS, EOQUE DELECTAMVR ARDENTIVS. Ignorantia igitur & infirmitas vitæ sunt quæ impediunt voluntatem, ne moveamur ad faciendum opus bonum, vel ab opere malo abstinendum. Vt autem moveat quod latebat, & SVAVE FIAT, QVOD NON DELECTABAT, GRATIÆ DEI EST QVÆ ROMINVM ADIVVAT VOLVNTATES: qua ut non adiuventur, in ipsis ista causa est, non in Deo. Ac deinde subiicit illa præclara verba jam superius à nobis commemorata, quibus quam sit gratuita ista DELECTATIONIS gratia commendatur: Ideo quisque nostrum bonum opus suscipere, agere, implere, nunc scit, nunc nescit, nunc DELECTATVR, nunc non DELECTATVR, ut noverit non sua facultate, sed divini muneris esse, quod scit, vel quod DELECTATVR, ac sic ab elationis vanitate sanetur & sciat quam vere non de terra ista, sed spiritualiter dictum sit. Dominus dabit SVAVITATEM & terra nostra dabit fructum suum.

CAPVT SEXTVM.

Nomen VICTRICIS DELECTATIONIS inde tractum, atque impositum Gratiae medicinali Christi.

EX his jam perspicuè intelligitur, tantopere esse necessariam istam DELECTATIONIS diving gratiam, quando cum terrenarum rerum tentationibus ac delectationibus dimicamus, ut nisi major fuerit quam terrena, qua noster affectus detinetur, fieri non possit, quin propriae voluntatis infirmitate vincamur. Major enim delectatio nunquam sanè delectatione minore superabitur, sed eam sequetur animus, quæ magis eum afficiendo suavitæ detinuerit. Quod quidem in hoc eodem capite multis modis August. insinuat, imo clarissimis verbis

exprimit. Quid est enim aliud quod dicit: Tanto quidque vehementius volumus, quanto certius quam bonum sit novimus, EOQUE DELECTAMVR ARDENTIVS. Quid illud? Vt DELECTATIO iustitiæ vincat earum rerum DELECTATIONES &c. Quid illud? Vt quidquid voluptas aut dolor impedit, DELECTATIO ista superat. Quid illud item: FACIAT PLYS DELECTARE quod præcepit, quam delectat quod impedit. Quid illa denique quibus postulat, ut PLYS DELECTET veritas quam aurium, sic animus DELECTETVR iustitiæ ut eam ceteris delectationibus anteponat: ut maior sit delectatio sapientiæ: ut

quod male libet VINCENTE bona delectatione non fiat; ut contra suavitatem noxiam suavitatem benefica delectetur AMPLIUS continentia? Cuiusmodi testimonia jam jam producta consulat qui voluerit. Sed unus est locus hac de re clarissimus & preclarissimus, qui ad rebus meretur scribi characteribus, quo Augustini mentem plenissime capiamus. Id quippe quod nos hio verborum ipsius perspicuorum ducti, tanquam ab eo existimatum & traditum, rationando colligimus, manifestissima & resolutissima auctoritate desinit. Epistolam igitur ad Galatas commentando, explicans cum ex Apostolo fructus Spiritus, qui sunt charitas, gaudium, pax, longanimitas, benignitas, bonitas, fides, mansuetudo, continentia, castitas recenseret, adversus eiusmodi non est lex, & illis varia peccatorum genera sana doctrinae adversaria subiecit: Regnant ergo, inquit Augustinus, spirituales illi fructus in hominibus in quo peccata non regnant. Regnant autem ista bona si tantum delectant, ut ipsa teneant animam in tentationibus, ne in peccati consensionem ruat. Quod enim amplius nos delectat secundum id operemur necesse est: ut verbi gratia, occurrat forma speciosa femina, & movere ad delectationem fornicationis: sed si plus delectat pudicitiam illa intima & sancta species castitatis, per gratiam qua est in fide Christi, secundum hanc vivimus & secundum hanc operamur, ut non regnante in nobis peccato, ad obedientiam desiderii eius, sed regnante insititia per charitatem cum magna delectatione faciamus quicquid in ea Deo placere cognoscimus. Et ut hanc totius vite humana regulam generalem esse sciremus, subiungit notum. Quod autem de castitate & fornicatione dixi, hoc de ceteris intelligi vult. Nempe ubi unque animus inter peccatum & iustitiam constitutus, in diversum trahitur. Quod cum amplius delectaverit, secundum id operetur necesse est. Unde & alibi dicit quod quosdam sanctos Deus a vitis tantum sanat, dum videlicet eos minus, quam implere ex omni parte insititia sive delectat bonum.

In Epist. ad Galat.

LANDETTI

Lib. 2. de pecc. meritis, c. 19.

Lib. 2. de pecc. meritis, c. 19.

Cum igitur ad opus iustitiae quaecumque faciendum, necessarium sit, ut ex maiore iustitiae delectatione nascatur, hinc fit, ut istam Christi gratiam August. epitheto ad hoc ipsum exprimendum propriissimo atque efficaci ornare solet. Nam plerumque vocat eam delectationem victricem, vel illo ipso, vel alio equipollenti vocabulo. Nam libro secundo de peccatorum meritis docet, Deum ideo etiam sanctis suis alicuius operis iusti aliquando non tribuere, vel certam scientiam, vel victricem delectationem, ut cognoscant non a se ipsis, sed ab illo sibi esse tamen & suavitatem, qua de fructum suum terra eorum.

A Hoc est, ut cognoscant gratiam bene operantibus a Deo proficisci. Et libro primo ad Bonifacium docet, concupiscentiam vocari peccatum, quod peccandi delectatione moveatur, et si ei, VINCENTE delectatione insititia, non consentiatur. Et in libris de Civitate Dei tradit, operis illiciti desiderium augeri, quando insititia non sic diligitur, ut peccandi cupiditas eius delectatione vincatur. Et in Sermonibus de verbis Domini sollicitus monet, ut quem delectat lex Dei, & sic delectatur ut omnes delectationes lasciviae vincat, non sibi arroget istam delectationem, quia videlicet ista est magna illa gratia quam Christus infirmis attulit, & de qua Pfalter dixit ut ibidem scribit. Dominus dabit suavitatem &c. Et in libris operis inperfecti contra Iulianum docet, Deum donare per Spiritum charitatem cum delectat bene vincatur delectatio peccati. Et in libro secundo eisdem operis iterum incutiat superabundantiam gratiam Dei, quatenus praeter peccati delectationem, insuper donat, ut delectatio peccati, insititia delectatione vincatur. Et ibidem inferius tradit, quod concupiscentia probatur non regere in hominis animo, dum ea quae concupiscuntur nulla, insititia delectatione vincante non sunt. Et in Enchiridion ad Laurentium quod si respexerit Deus ut ad implenda quae mandat ipse adjuvare credatur, concupiscatur adversus carnem fortiore robore charitatis, ut ex se ipsa vivat, nisi que vivat in quantum non credit malis concupiscentia vincante delectatione insititia. Cuiusmodi loca sancti Praesulis vim delectationis caelestis, hoc est, vim gratiae superhumanam animi motus ad bene operandum, superandasque peccatorum delectationes atque tentationes, manifestissime elumant.

C Nam inde quoque proficiscitur, quod quando animus ista caelestis suavitatis destituitur, non possit aliud quam feram terrenarum delectationes appetere & sequi. Quae propter eandem causam quoque tunc victrices, aut vincentes ab eo nuncupari solent: ut cum dicit, quod quando animus a se ipse tur concupita, quamvis perniciosa vel mala, quoniam ad errorem non sentit, vel delectatione morbo non vincitur, vana etiam tenet a venturatur. Et in eodem libro, quod per dor sit displicendi metus, dum plus delectat hominum carnalium quam insititia. Et in libris contra Iulianum, quod vitium, quo prohibita plus delectant, & sic vitium peccati lex, non sanatur nisi vivificans spiritus, non littera videns, quia videlicet spiritus dat suavitatem & infundit delectationem, ut terra nostra det fructum suum.

Lib. 1. ad Bonif. c. 13.

Lib. 13. de Civitate, c. 5.

Lib. 2. de serm. in Apoll. c. 1.

Lib. 1. oper. inperfecti, c. 162.

Lib. 2. f. 431.

lib. 1. f. 410.

In Epist. ad Galat.

In Enchirid. cap. 24.

Lib. 2. cont. Iul. oper. inperfecti, f. 436.

